

Már történelem...

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem
alapítástörténetének narratívái

Szerkesztette

Kis Péter – Petrik Iván – Toldi Lóránt

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Már történelem...

Már történelem...

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem alapítástörténetének narratívái

Szerkesztette

Kis Péter – Petrik Iván – Toldi Lóránt

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Budapest, 2023

Szerkesztők
Kis Péter – Petrik Iván – Toldi Lóránt

Kiadja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Ludovika Egyetemi Kiadó
A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.
Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

Felelős szerkesztő: Pordány Katalin
Olvasószerkesztő: Kalsics Ildikó
Korrektor: Tomka Eszter
Tördelőszerkesztő: Tihanyi József

Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

ISBN 978-963-531-935-0 (nyomtatott)
ISBN 978-963-531-936-7 (ePDF) | ISBN 978-963-531-937-4 (ePub)

Borítófotó © Petrik Iván
Portréfotók © Szilágyi Dénes

© A szerkesztők, 2023
© A kiadó, 2023

Minden jog védve.

Tartalom

<i>Rektori köszöntő</i>	7
<i>Előszó</i>	9
<i>I. rész Interjúk</i>	11
Interjú Gál András Leventével	13
Interjú Kis Norberttel	23
Interjú Janza Frigyessel	41
Interjú Szarka Gáborral	67
Interjú Padányi Józseffel	93
Interjú Imre Miklóssal	103
Interjú Sárkány Istvánnal	117
Interjú Patyi Andrással	131
Interjú Horváth Józseffel	153
<i>II. rész Tanulmány</i>	165
Toldi Lóránt: Integráció és politika – Védelmi-közszolgálati egyetemszervező kísérletek a rendszerváltás után, az NKE születéséig	167
<i>Rövidítések jegyzéke</i>	188
<i>Felhasznált irodalom</i>	189
<i>Függelék</i>	195

Vákát

Rektori köszöntő

Tisztelt Olvasó! Ön egy különleges intézmény egyedi módon feldolgozott alapítástörténetével ismerkedhet meg jelen kötet sorait olvasva. A Nemzeti Közszerológiai Egyetem (NKE) 2012-ben kezdte meg működését a *Nemzeti Közszerológiai Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény* életbe lépésével a magyar közszerológát legfontosabb oktatási intézményeként. Az Egyetem célja a hazai és nemzetközi közigazgatási szféra, a honvédelmi és a rendvédelmi szervek számára szakemberek, továbbá vízügyi szakértők képzése. Ahhoz, hogy hallgatóink megfelelő szakmai felkészültséggel és korszerű tudással tudják megkezdni hivatásukat, modern és színvonalas képzési környezetre és oktatástechnikára, folyamatos fejlődésre és a világ változásaira való hatékony reakciókészségre van szükség. Fontos feladatunk ugyanakkor a Ludovika hagyományainak és a köz szerológatára értékként tekintő hitvallásának megőrzése is. Egyetemünk különlegességét és célirányait így a hagyomány- és értékörzés, valamint az innováció együttes jelenléte adja. Intézményünk abban is egyedi, hogy a társadalmi igények, a nemzetstratégiai célok és az egyetemi autonómia közötti együttműködés modelljét testesíti meg.

Az NKE a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetemből kiváló Közigazgatástudományi Kar és a Rendőrtiszti Főiskola átalakulásával jött létre, majd 2017-ben a bajai Eötvös József Főiskola vízügyi képzéseinek átvételével megalakult az NKE Vízstudományi Kara is. A köz és a haza szerológatát középpontba állító misszióknak ugyanakkor régre visszanyúló hagyományai vannak, az Egyetem a Ludovika Akadémia eszmei örökségét viszi tovább.

Jelenleg négy kar gondoskodik arról, hogy minden tehetséges hallgatónk megtalálja hivatását a köz szerológatban. A hallgatók tehetséggondozását kilenc szakkollégium, valamint a közigazgatási vezetőképzésre koncentráló Ludovika Collegium biztosítja. A tudományos pályára készülők számára négy doktori iskola nyújt lehetőséget tudományos karrierjük megkezdéséhez. A köz szerológati tisztviselők továbbképzését végző programunk biztosítja a köz szerológát további minőségfejlesztését. Az Igazságügyi Minisztériummal együttműködésben megvalósuló Nemzetek Európája Karrierprogramunk a megfelelő szakpolitikai ismeretekkel bíró és Magyarország hatékony uniós érdekérvényesítését erősíteni képes szakembereket támogatja és készíti fel karrierútjukra az európai uniós intézményeknél, míg a Külgazdasági és Külügyminisztériummal közös diplomataképzésünk, a Magyar Diplomáciai Akadémia a magyar diplomáciai szerológát számára biztosítja az utánpótlás-nevelést. Képzési portfólióink, illetve Magyarország egyik legmodernebb és legszebb egyetemi campusa biztosítja, hogy az Egyetemünkön képzett hallgatók

jól felkészült és széles látókörű, valamint Magyarország nemzeti értékeihez hű szakemberekké váljanak.

Az egyetem tudományos háttérrel rendelkező Eötvös József Kutatóközpont a magyar állam számára stratégiai fontosságú kutatások folytatásával nagyban hozzájárul hazánk versenyképességéhez. Egyetemünk az elmúlt több mint tíz év alatt egy eredményes, ugyanakkor folyamatosan fejlődő tudásbázissá vált jellegzetesen a közigazgatás, a diplomácia, a biztonság, a katonaság, a rendvédelem és a vízgazdálkodás területén. Mindezt azonban nem érthetjük volna el azok nélkül, akik az Egyetem megalapításában kulcsszerepet vállaltak.

Jelen kötet arra vállalkozik, hogy az egyetem alapítástörténetét néhány főszereplő közvetlen elmesélései alapján mutassa be. Hálával tartozunk mindazoknak, akik a kezdetektől hittek az Egyetem céljaiban. Múltunk, jelenünk és a folyamatos fejlődési törekvésünk, tetteink mentén kirajzolódó jövőnk alapján meggyőződésem, hogy a köz szolgálata iránti elköteleződésünk mind az intézmény, mind a magyar állam számára hasznos eredményeket hoz.

Bízom benne, hogy a kedves olvasó haszonnal olvassa a kötetet.

Deli Gergely
a Nemzeti Köszolgálati Egyetem rektora

Előszó

Tisztelt Olvasó, 2011. március 16-án fogadta el az Országgyűlés a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvényt, amelyet március 28-án hirdettek ki. 2012. január 1-jén kezdte meg Egyetemünk a működését, és 2012 szeptemberében indultak az első „teljesen saját” évfolyamok. Az Egyetem alapításának körülményei köthetők dátumokhoz, kiemelkedő eseményekhez, az alapítástörténetet (annak bonyolult összefüggésrendszerét) azonban az abban részt vevők visszaemlékezései alapján láthatjuk teljes egészében. Jelen kötet arra vállalkozik, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) alapításában főszerepet vállalók közül kilenc személyiség visszaemlékezéseit adja közre. Mint minden jelentős történelmi eseménynek, így ennek is vannak olyan részletei, amelyek hagyományos iratanyagokból sosem kerülnének felszínre. A szándékok, lehetőségek, kényszerek szövevényéből bontakozik ki az a történet, amely immár tíz éve a Nemzeti Közszolgálati Egyetem története. Ha meg akarjuk ismerni ennek minden lényeges összetevőjét, a főszereplőkhöz kell fordulnunk. Egy egyetem története alapvetően az egyetemi polgárok személyes történeteiből épül fel, így az alapítás kapcsán megkerülhetetlen az „alapító atyák” elbeszélése. Az interjúk során tehát az alapítástörténetre összpontosítottunk, de szinte minden esetben szóba került az elődintézmények és az interjúalanyok sorsa az NKE integrációjáig, illetve kitekintettünk az alapítás óta eltelt időre is, az Egyetem első tíz évére.

Tisztában vagyunk vele, hogy az interjúalanyok körét tovább lehetne bővíteni, hiszen jóval többen vettek részt az NKE integrációjának a munkájában, a döntés-előkészítésben, a különböző szakbizottságok tevékenységében, akik mind-mind értékes információkkal tudnának szolgálni a kérdésre vonatkozóan. Jelen kötetben a kilenc – megítélésünk szerint – legfontosabb szereplővel készített interjút adjuk közre (a Fenntartói Testület első tagjai, az elődintézmények utolsó és az új Egyetem első vezetői), nem mondva le arról, hogy a későbbiek során folytatjuk az alapítástörténeti interjúk készítését.

Hangsúlyozni kell, hogy az itt olvasható interjúk két periódusban készültek: öt (Gál András Leventével, Horváth Józseffel, Janza Frigyessel, Kis Norberttel, Sárkány Istvánval) még 2017-ben, a másik négy (Imre Miklóssal, Padányi Józseffel, Patyi Andrással, Szarka Gáborral) 2022-ben. A két időpont között több jelentős változás is bekövetkezett az NKE életében, amelyek nyilvánvalóan megjelennek az interjúkban. A legjelentősebb a fenntartói struktúra megváltozása volt. A Fenntartói Testület 2018-ban megszűnt. 2018. augusztus 15-től az Egyetem fenntartói jogait a Miniszterelnökség kizárólagosan gyakorolja. Ezzel egyidejűleg létrejött az Egyetem mellett működő Tanácsadó Testület, amelynek tagjai az igazságügyért, a honvédelemért, az oktatásért, a külpolitikáért és a rendészetért felelős miniszterek. A miniszterek

képviselétét (az egykori Fenntartói Testülethez hasonlóan) az általuk kijelölt megbízottjuk is elláthatja. A 2017-es interjúkban, értelemszerűen, a Fenntartói Testületre még mint működő intézményre utalnak az interjúalanyok – e tényre a szövegekben külön nem utaltunk, csupán itt, a bevezetőben szeretnénk felhívni rá a figyelmet. A két interjúsorozat között eltelt öt év ugyan nem hosszú idő, egy alakulóban lévő, pontos határait kereső Egyetem életében mégis jelentős. A struktúraváltás nyomai mellett a gondos olvasó további, a mai viszonyoktól eltérő állapotokra utaló megjegyzéseket is találhat a beszélgetésekben. Ahol az értelmezés megkönnyítése céljából szükségesnek találtuk, szöveges zárójelben utaltunk az események időpontjára.

A címek után minden esetben megadtuk az interjú készítésének helyszínét és időpontját, valamint az interjúalanyok az egyetemalapítás idején betöltött, ahhoz kapcsolódó funkcióit. A pályafutások további részletei rendszerint szóba kerültek a beszélgetések során. Egyéb jegyzetekkel csak nagyon indokolt esetben törtük meg a szöveget. Amennyiben egy-egy kérdésre a szöveggörnyezet megadja a választ, eltekintettünk a további magyarázó megjegyzések hozzáfűzésétől. A sokszor használt rövidítésekhez rövidítésjegyzéket készítettünk.

Az interjúkban többször szóba kerülnek azok a jogszabályok, amelyek révén létrejött és megkezdte működését az NKE: a 1278/2010. (XII. 15.) kormányhatározat; a 2011. évi XXXVI. törvény; a 2011. évi CXXXII. törvény. Azon túlmenően tehát, hogy ezek az egyetemalapítás alapidokumentumai, az is indokolta a kötetben való újraközlésüket, hogy az interjúk értelmezéséhez fontos segítséget nyújthatnak.

A 2022. január 1-jétől immár közlevéltárként működő egyetemi levéltárnak nem titkolt célja, hogy egyetemtörténeti kutatóműhelyként is szerepet vállaljon az NKE életében. Ennek első produktuma e kötet, és benne Toldi Lóránt kollégánk tanulmánya, amely a védelmi és közszolgálati felsőoktatás 1990 utáni integrációs kísérleteinek tudományos igényű feldolgozását nyújtja, elsődlegesen a politikaképzés helyeire és fórumaira koncentrálna.

Az interjúgyűjtemény létrejöttében elvülhetetlen érdemei vannak az NKE (akkor még az egyetemi könyvtár keretein belül működő) levéltára néhány egykori dolgozójának. Mindenekelőtt Szécsényi Mihálynak, aki a kötet egyik kezdeményezője, első koncepciójának megalkotója volt. A 2017-es interjúkat (Toldi Lóránttal közösen) ő készítette, majd nyugállományba vonulása után, az ügy és a téma által inspirált oltahatatlan munkakedvvel a 2022-es folytatásban is részt vett. Köszönet illeti a levéltár egykori munkatársait, Cserhádi Katalint és Üveges Bencét, akik az interjúk gépeléséből vették ki a részüket. Végezetül köszönettel tartozunk a Nemzeti Közszolgálati Egyetem mindazon munkatársainak – különösen a tudományos rektorhelyettesnek és a Ludovika Egyetemi Kiadónak –, akik segítették e kiadvány elkészítését!

A szerkesztők

I. rész

Interjúk

*„[K]ialakult az a modell, ...amelynek lényege
az intézményi autonómia és a közszolgálati
HR-igény összhangja volt.”*

Interjú Gál András Leventével¹

Jogászként hogyan alakult ki érdeklődése a politika és a közigazgatás iránt?

Egyetemista koromban az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) jogi karán nem voltak különösebben népszerűek a közigazgatási tantárgyak. Engem is sokkal inkább vonzott a polgárjog, ezért Vékás Lajos professzornak, az ELTE akkori rektorának tanítványaként alapvetően civilistának készültem. Hozzá írtam a szakdolgozatomat 1994-ben, amely azt a kérdést vizsgálta, hogy az általános szerződési feltételeket miként lehet szoftverszerűen kezelni. Ezt a kutatási irányt ma jogi mechatronikának nevezhetnénk. Ugyanakkor neveltetésem hatására, hiszen édesapám '56-os volt, már diákként is foglalkoztatott a közélet, így lettem 1991-ben az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, majd az egész ELTE Hallgatói Önkormányzatának első elnöke és egyben az országos hallgatói érdekképviselet, az Országos Felsőoktatási Érdekvédelmi Szövetség elnökségi tagja, 1994-ben pedig – már ügyvédjelöltként – alapító elnöke voltam a Doktoranduszok Országos Szövetségének. Mindezek mellett foglalkoztatott a felsőoktatás-politika is: 1991-ben a felsőoktatási törvény előkészítő bizottságának tagja voltam Király Tibor akadémikus, az ELTE jogi kara nagy tekintélyű professzorának irányítása mellett.

Hogyan került kapcsolatba a politikával?

1998-ban, miután leköszöntem a DOSZ elnöki tisztségéről, megkerestem Pokorni Zoltánt, a Fidesz oktatási kabinetjének vezetőjét, és – kicsit széchenyis pózzal – felajánlottam egyéves munkámat ellenérték nélkül egy leendő nemzeti kormány részére. Úgy éreztem akkor – huszonhét-huszonnyolc évesen –, hogy ismerem a magyar felsőoktatást, és annak átalakításában sikeresen tudnék közreműködni. Láttam azt is, hogy az akkori közigazgatás tele van olyan bürokratákkal, akik nem akarnak bizonyos feladatokat érdemben elvégezni, rossz alkumechanizmusok működnek és így tovább. Később kineveztek a Pokorni Zoltán vezette Oktatási Minisztérium miniszteri biztosává és a Magyar Állandó Értekezlet (Máért) oktatási

¹ Gál András Levente 2010–2011-ig a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) közigazgatási államtitkára, 2011–2012-ig kormánybiztos és ennek keretében a Fenntartó Testület elnöke volt. Az interjú 2017. szeptember 13-án készült, a budapesti Edutus Főiskolán.

szakértői bizottságának elnökévé. Hozzám tartozott a Professzorok Háza, a Márton Áron Szakkollégium és a Nyitott Szakképzésért Közalapítvány. Munkám során igyekeztem a magyar közigazgatást és tudománypolitikát néha akadályozó tekin-
télytiszteletet visszaszorítani.

Szerintem nagyon sikeres és jó dolgokat sikerült összerakni, a Professzorok Házának átszervezése is nagyon jó eredménnyel járt. Valójában számomra ez kiváló iskola volt. Utólag azt tudom mondani, sokkal jobb, hogy kívülről jöttem be a minisztériumba, mert egy ott szocializálódott vezetőhöz képest jobban ráláttam a dolgokra, és rugalmasabban tudtam kezelni azokat. Észrevettem az intézményi problémákat, hogy a háttérintézményi rendszerben nagyságrenddel több erőforrás és ember van, mint egy minisztériumnál. Például az egészségügy sem egyenlő az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egészségügyért Felelős Államtitkárságával, hanem látni kell mögötte egy nagyon kiterjedt egészségügyi háttérintézményi rendszert is. A magyar államapparátusban – amit már Magyary Zoltán is jól látott – a minisztérium csak egy szűk politikaképző elit, az igazi hadtestet a minisztériumi háttérintézmények jelentik. Utóbbiaknak ezért tulajdonított nagyon fontos szerepet a Magyary-jelentés, vagyis az első magyar közigazgatási szervezetkataszter. 1999 végén Pálinkás József, az Oktatási Minisztérium parlamenti államtitkára felkért, hogy afféle technokrataként, technológusként vegyek részt a Gazdasági Minisztériumtól az Oktatási Minisztériumhoz áthelyezett Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB) átszervezésében. Az OMFB akkor egy bonyolult hivatal volt, a hírszerzéstől kezdve sok minden tartozott oda, és én kaptam a feladatot, hogy rövid időn belül egy meglehetősen nagy hivatalból csináljak egy kisebb, áramvonalasabb miniszteri államtitkárságot, ami egy elég karakteres változást jelentett. A munkát rendesen elvégeztük, és ez olyan referencia volt, hogy Pokorni Zoltán megkért, jöjjenek be a minisztériumba, mert neki erre a szervezeti hatékonyságra és közigazgatási tevékenységre van szüksége. Igent mondtam, és 2000. június elsejével kineveztek az Oktatási Minisztérium közigazgatási államtitkárának, tisztségemben 2002. május 29-ig teljesítettem szolgálatot.

Ezekben az években napirenden volt a felsőoktatási intézmények integrációja vagy valamilyen mértékű átszervezése. Erről milyen emlékei vannak?

1999-ben gondot jelentett, hogy túlterheltek voltak a felsőoktatási intézmények. Akkoriban évente 150-160 ezren jelentkeztek, és nem az volt a probléma, mint manapság, hogy konganak az intézmények az ürességtől, mert nincs elég hallgató, hanem az, hogy fel tud-e szívni annyi hallgatót a felsőoktatási rendszer. Az 1990-es évek végén hihetetlen egyetemalapítási konjunktúra volt, az integrációt valójában üzemszervezési szempontból kellett végrehajtani. Látszott már

ugyanis, hogy ekkora intézményrendszert az akkori tudományos-egyetemi elit nem tud működtetni. Az oktatókat és a felsőoktatási adminisztrációt néhány egyetemre akartuk koncentrálni. Az akkori koncepció lényege az volt, hogy a fejlődőképességű, gazdaságilag erős városokban ne főiskola legyen, hanem egyetem. Lényegében ebben a szellemben alapította az első Fidesz-kormány a Széchenyi István Egyetemet Győrben. Sok vita folyt 1999-ben az agrár- és egészségügyi ágazat felsőoktatási intézeteinek integrálásáról Debrecenben és Pécsen. Az agrárszféra számára ez máig fájó seb, és azóta is újra meg újra felmerül, hogy ezek beolvasztása hiba volt. Én azonban ma is úgy látom, hogy észszerűbb, ha egy városban egy nagy tudományegyetem van, mint ha a felsőoktatási rendszer nagyon tagolt, intézményi és földrajzi szempontból egyaránt.

Ezek szerint két irányban haladt a felsőoktatás átalakítása ekkor? Az ágazatiság oldása, az egyes minisztériumokhoz kötött felsőoktatási intézményrendszer integrálása felé, valamint az elitképző egyetemek létrehozása felé? Milyen minták hatottak az integráció tervezése során?

Igen, ez a két irány létezett. Sokat számított, hogy az első Orbán-kormányban melyik minisztériumnak erősebb a pozíciója a Pokorni Zoltán vezette minisztériuméhoz képest. Ettől függően sikerült végrehajtani a három vidéki orvosi egyetem integrációját, kevésbé viszont az agrár-egyetemek, főiskolák esetében. Persze én nem voltam jelen a kormányüléseken, csak az eredményt láttam. Úgy gondoltuk, és én ma is így gondolom, hogy a felsőoktatás olyan, mint egy flotta, kellene anyahajók, meg kellene naszádok, és mindégynak megvan a maga dolga. A lokális munkaerőpiaci igényeket a főiskoláknak kell kielégíteniük, mint Németországban a Hochschulennek. Ezzel szemben mindenhol hatalmasra duzzadt főiskolák jöttek létre, mindenhol médiaképzéssel. Ez nagy hiba. A Dunaújvárosi Főiskolának eredendően az lett volna a célja, hogy kielégítse a helyi Dunaferr munkaerőpiaci igényét, ehelyett ott is média és kommunikáció szakokat tartottak fenn. A Széchenyi Egyetemet viszont mind a mai napig az ottani ipar húzza, az Audi. Ezek a főiskolák, kisebb egyetemeken kívül vannak a nagy tudományegyetemek, történelmi előzménnyel, Pécsen, Szegeden, Debrecenben, amelyeket multipotenssé kellett tenni az integrációval. Szerintem ez jól működik ma is. Miskolc kakukktójának számított, mert Miskolcon volt egy nehézipari egyetem, ahol létrejött a jogi kar meg a bölcsészkar, de vitatható színvonalal. Az volt a lényeg, hogy a nagy magyar városokban a helyi értelmiség megtartása érdekében legyenek erős tudományegyetemek.

Ekkor felmerült a későbbi Nemzeti Közszolgálati Egyetem integrációjához hasonló ötlet?

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen kapcsolatban érdekes előzménynek tekinthető az Andrássy Gyula Német Nyelvű Egyetem megalapítása ebben az időben. 2001-ben a magyar, a bajor, a baden-württembergi és az osztrák kormányfő által kiadott ulmi nyilatkozat aláírása után elkezdődött az egyetem szervezése. Az ulmi nyilatkozathoz hasonló regionális politikai ambíciók hozták létre korábban a Közép-európai Egyetemet, a CEU-t Budapesten, amely egyfajta idegen testként működött a magyar felsőoktatás rendszerében. Az én feladatom az volt, hogy egyrészt a német–magyar együttműködést tető alá hozzam, ebben segített német háterem, mert diákkoromban több ízben kaptam németországi és svájci ösztöndíjat. Másrészt itt egy teljesen új intézményt kellett összerakni, az egyetem elhelyezésétől kezdve. Ez utóbbinál volt olyan elképzelés, hogy épüljön meg valamelyik németek lakta településen, mondjuk Budaörsön, de szóba került a Ludovika épülete is. Nekem viszont az volt az álláspontom, hogy a pesti belvárosban legyen az egyetem, ahonnan a hibás várospolitiká miatt az értelmiségi elit kiköltözött a kertvárosokba. Azt akartam tehát, hogy a komoly építészeti értéket képviselő épületek kapjanak megfelelő funkciót, ez valamennyire segíthette volna az elhanyagolt belső pesti kerületek újjáéledését is. Ott volt példának az akkor az ELTE Szociológiai és Szociálpolitikai Intézetének otthont adó, igen rossz állapotú, régóta felállványozott Festetics-palota a Pollack Mihály téren, amelyről akkoriban az a vicc járta, hogy lassan már maga az ácsolat is védetté válik. A kormányzati döntés a leendő egyetemnek ezt az épületet adta, és 2001 decemberében én kaptam meg a feladatot a felújítás irányítására, valamint a tanulmányi rend, a curriculum kidolgozására. Az Andrássy Egyetem rendeltetéséről máig ható vita folyt. Az egyik lehetőség az lett volna, ha a bajor, osztrák, magyar stb. akadémiai-egyetemi életből kikerült személyek, emeritusok parkoló pályája lesz. Én ezzel szemben azt támogattam, hogy az egyetem váljon a szovjet Nemzetközi Kapcsolatok Intézetének (IMO), a híres diplomataképzőnek egy érdekes ellenpontjává, egyszersmind a magyar külpolitikában több mint száz éve létező nyugat-balkáni külpolitikai orientáció egyik bázisává, amely gyakorlatorientált, mély bölcséleti megalapozottságú képzést nyújt. Az járt a fejemben, hogy csináljunk egy olyan laboratóriumot, ahol arra képezzük ki a jövő diplomátákat, hogy éles helyzetben, például egy sajtótájékoztatón miként kell reagálni, mit kell mondani, különös tekintettel a médiaképességre. Csak utalni szeretnék arra, hogy egy külügyminiszter kvalitását nem a történelmi műveltség adja, hanem az, hogy tud-e röviden fogalmazni. Az Andrássy Egyetem indulása sajnos késett, már a Medgyessy-kormány adta át, aztán át is lényegült, és a 2003-ban létrehozott Habsburg Történelmi Intézettel kezdett rivalizálni. Az alapgondolat tehát az volt, hogy a magyar állam hozzon létre egy olyan intézményt, amely a közvetlen közszol-

gálai szakemberszükségletét, HR-igényét elégíti ki nemzetközi összefüggésben is értelmezhető módon, szimbolikus környezetben. Az Andrássy Egyetem a Palotanegyedben, a „mágnásnegyedben” kapott reprezentatív épületet, a kora dualizmus kori országgyűlések helyszínei, az Olasz Intézet és a Nemzeti Múzeum közelében. Ennek üzenetértéke volt.

A miniszteri biztosi, illetve államtitkári ideje alatt voltak-e integrációs kísérletek a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel, a Rendőrtiszti Főiskolával és az Államigazgatási Főiskolával kapcsolatban?

Az Államigazgatási Főiskola 2000-ben beolvadt a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetembe. Én 1999 és 2002 között a nemzetvédelmi egyetemmel, a Rendőrtiszti Főiskolával nem foglalkoztam. Pokorni Zoltán és Pálinkás József vettek részt a felsőoktatás átalakításáról folytatott parlamenti vitában, erről ők rendelkezhetnek információval. Akkor az volt a kiindulási pont, hogy egy autonóm felsőoktatási intézményrendszer kielégíti a magyar állam HR-igényét, így a jogi karok a közigazgatás, a rendőrtisztképzés a rendvédelem, a honvédtisztképzés pedig a honvédelem számára gondoskodik az utánpótlásról. Számunkra kicsit idegen test volt a felsőoktatásban a Belügyminisztériumhoz, illetve a Honvédelmi Minisztériumhoz tartozó Rendőrtiszti Főiskola és a nemzetvédelmi egyetem, ezekhez akkor mi az oktatási tárcánál nem is nyúltunk. Ami a rendőrtisztképzést illeti, ebben az időben Pintér Sándor belügyminiszter közreműködésével a magyar és az amerikai kormány kötött megállapodásokat az 1996-ban alapított Nemzetközi Rendészeti Akadémia működési feltételeinek biztosításáról. Szerintem Pokorni Zoltán reálisan felmérte, hogy első körben az agrár- és egészségügyi felsőoktatás területén lehet megvalósítani az integrációt. Ha ezt kiterjesztette volna a honvédelemre és a belügyre is, akkor a két tárca szembekerült volna az Oktatási Minisztériummal, és ez talán az egész folyamatot megakasztotta volna. Lehetséges, hogy ha 2002-ben a Fidesz maradt volna kormányon, ott is létrejött volna az integráció.

A 2002-ben megalakult Magyar Zoltán-törzsszettel milyen szerepet játszott a 2010 utáni integrációs törekvésekben?

2002-ben egy kicsit úgy éreztem, hogy a kormányváltás után, a közigazgatási szakemberek lecserélésével minden szempontból minőségi romlás állt be. Sokakkal folytatott beszélgetést követően 2002 októberében összejöttünk Cséfalvay Zoltánnal, Bártfai Bélával és másokkal a Magyar Zoltán-törzsszettel alakuló ülésére a Magyar Tudományos Akadémián, ahol jó viszonyban voltunk az akkori elnökkel, Vizi E. Szilveszterrel. Azt hiszem, hogy a közigazgatás szakmai elitje jött össze ott, kár lett volna, ha szétszéled. Nyolc év alatt ötvenhárom ülést élt meg

a Magyar-törzsasztal, közel száz tagja volt. Fürjes Balázstól kezdve hosszasan sorolhatnám, ki mindenki tartott ott előadást. Kicsit a Rotary Clubot vettük mintaként, egy laza szalon jellegű forma volt ez. Több hozadéka volt a törzsasztalnak. Egyrészt bizonyos embereket mentális és szakmai értelemben – az egyébként is kis méretű – közigazgatási elitben tartottunk, és ez a Fidesz 2010-es hatalomra kerülése után segítette a közigazgatási munkát. A másik következmény az volt, hogy a törzsasztal keretében, 2005–2006-ban Navracsics Tiborral elkezdünk közösen dolgozni a polgári kormányzás programján. Ennek során felvettem, hogy a gazdaságfejlesztési Széchenyi-terv mintájára a közigazgatást is brandelni kellene, főleg a közigazgatás önbecsülése végett. Az a véleményem, hogy a nagy történeti sorsfordulók – háborús vereség, gazdasági válság, politikai összeomlás után – a névtelen hősök elkezdték működtetni a magyar állam gépezetét, és csodát tettek. Erről tartottam is előadást a törzsasztal egyik összejövetelén. A magyar önképbe beépült az, hogy háborút Mátyás király óta nem nyertünk, és ez kudarcúró képességünkre is negatívan hatott. Pedig a magyar közigazgatásnak nincs miért szégyenkeznie, mert 1867, 1920, 1945 tanulságai mind arról szóltak, hogy a magyar államapparátus nagyon nehéz helyzetből fel tudott állni, és fel tudott építeni egy olyan hátteret, amelyből a gazdasági prosperitás el tudott indulni. Elhatároztuk, hogy elkészítjük a Magyar-jelentést. Akkor fogalmazódott meg az állami szervezetkataszter terve. 2006-ban nem nyert a Fidesz, így még négy évünk lett felkészülni a feladatra, dolgoztunk tovább. 2009-ben már látszott, hogy a Fidesz fog győzni, ezért elkezdünk Navracsics Tiborral élesíteni a koncepciót. Arra gondoltunk, hogy egy komplexebb dolgot kellene csinálni. Nagyjából kialakult a fejemben, hogyan nézne ki, ezt később a Magyar-programnál le is írtam. Ez egy rugalmas értelmezési keret volt, már nemcsak feladat- és szervezetkataszter, hanem szó volt benne a közigazgatási eljárásokról és a személyzetről is. Utóbbival kapcsolatban kezdtünk el azon gondolkodni, hogy honnan jön a személyi állomány a magyar közigazgatásba. Meg kellett nézni, hogy mit tudunk a helyzet javításáért tenni. Kis Norberttel nagyon jó, baráti viszonyt ápoltam, folyamatosan jelezte nekem, hogy a Corvinus Közigazgatástudományi Karán milyen munka folyik. Mondtam, hogy valahogy a kart jobban be kellene vonni a folyamatokba. Valahol itt jöhetett elő egy közszolgálati-közigazgatási egyetem ötlete.

Hogyan jött az ötlet a honvéd- és rendőrtisztképzés idecsatolására?

A helyzet úgy hozta, hogy a 2010-es kormányváltás után nagyon erős Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium jött létre, a ciklus elején a miniszterelnök tudatosan felértékelte a közigazgatás szerepét. Nekem is nagy hatásköröm volt kifogásolási joggal rövid regnálásom idején. Ez egy rendkívüli jogrend logikájából következett.

Korábban a közigazgatás belügyi területnek számított, most folyamatosan voltak közös ügyek Pintér Sándor belügyminiszterrel, aztán a közszolgálati képzésnél szóba jött a rendőrtisztképzés kérdése is. Így nagyjából kialakult az a modell, amelyről az Andrassy Egyetem kapcsán már beszéltem, és amelynek lényege az intézményi autonómia és a közszolgálati HR-igény összhangja volt. A kormány megrendelőként lép fel közvetlenül, és nem a professzorokkal tárgyal a képzés tartalmáról, hogy ne torzuljanak az információk. Összeállt a háromtagú liga, a Honvédelmi Minisztérium, a Belügyminisztérium és Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, ahol az első kettő rendelkezett önálló felsőoktatási intézménnyel, ezért leginkább az államigazgatás-tudományi területen volt tennivaló, amely a Corvinus Egyetemhez tartozott.

Hogyan jött szóba a Ludovika a közszolgálati egyetem épületeként?

Szarka Gábor 2009-től beszélt erről, és én is jól ismertem a Ludovikát. Külföldön járva gyakran irigykedtem, hogy egyik vagy másik épület ma is azt a funkciót szolgálja, mint akkor, amikor megépült, például Bécsben a Kunsthistorisches Museum vagy a Naturhistorisches Museum. Ilyenkor mindig úgy éreztem, hogy a csodával határos módon megmaradt Ludovika érdemtelenül rossz helyzetben van, pedig sokkal többre lenne hivatott. Ugyanarra gondoltam, mint a Festetics-palota és az Andrassy Egyetem esetében: ez egy kiváló lehetőség az egyetem campusa számára és a városrehabilitációra is. Az ötlet Hende Csaba honvédelmi miniszternek is tetszett.

Az ötlet mikor merült fel?

2010 nyarán.

Amikor a tárcaközi egyeztető bizottságok elkezdtek dolgozni?

Igen, amikor elkezdődött ez a munka, kidolgoztattam a Ludovika épületére vonatkozó koncepciót, amely eltért attól, ami most megvalósult. Nekem más volt az álláspontom, nagy campust szerettem volna. 2010 nyarán bejártam a Ludovikát, nagyon nagy hatást gyakorolt rám, hogy mi minden maradt meg, milyen lehetőségek rejlenek ebben az ingatlanban. Ezeket egy egyszerű halandó nem láthatja, mert nem jut be a BKV autóbuszgarázsába. Takács Viktor barátommal, a XI. kerületi főépítésszel meg is terveztettem a Ludovika Campust. A terv 2010 nyarának végére – Kocsis Máté VIII. kerületi polgármesterrel egyeztetve – el is készült. Én akkor úgy képzeltem, hogy az a rész, ahol most a kollégium épült, maradjon park, a mögötte lévő szlömös, rossz állapotú Korányi utcai házakat kellett

volna aránylag olcsón megvenni, és helyükre a kollégiumot felépíteni. Megvolt tehát az elhelyezés és a tanulmányi rend, a curriculum koncepciója. Elmentem a Rendőrtiszti Főiskolára, a Sárkány ezredes úr által tartott értekezletre, és ellátogattam a nemzetvédelmi egyetemre is. Utóbbi ismertem a Doktoranduszok Országos Szövetségének elnökeként, de a Tavasz Szel konferencia miatt is. Mindkét helyen jól látszott, hogy erős karakterrel bíró intézmények: a nemzetvédelmi egyetemnek volt tudományos beágyazottsága, de morális és orientációs válsággal küszködött, a Rendőrtiszti Főiskolán pedig a tudományos színvonalat kellett emelni. Ez állt a Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Karára is, ahol a jogi oktatást akadémiai szempontból fel kellett húzni. Az ott oktató Kis Norbert kapta ezt a feladatot, és kinevezték a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium miniszteri biztosává. Ő koordinálta a folyamatot, széles látókörrel és nagy munkabírással. Azt hiszem, komoly gesztust tett a belügyminiszter és a honvédelmi miniszter azzal, hogy beadták a közösbe a Rendőrtiszti Főiskolát és a nemzetvédelmi egyetemet, mert az integrációt a KIM dominálta. Szerintem Pintér Sándor és Hende Csaba is komoly konfliktust vállalt fel ezzel a tárcáján belül. A tényleges integráció részleteinek irányítására aztán létrejött a Fenntartói Testület, ahová a Honvédelmi Minisztérium Szarka Gábort, a Belügyminisztérium Janza Frigyest, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium pedig engem delegált. Érdekes, hogy a külügy is szeretett volna beszállni a közszolgálati integrációba. Pröhle Gergely a diplomataképzést szerette volna ide bevinni. Én ezzel nem értettem egyet, mert az volt a benyomásom, hogy az echte közszolgálati fegyelemben kinevelt diplomatákat nem fogadja be a külügyi elit. Inkább azon dolgoztam volna, hogy az Andrássy Egyetemet visszatérítsük arra, amire létrejött, tehát a korszerű, digitális világban is otthonosan mozgó, a Facebookot, a Twitteret is jól kezelő diplomaták képzésére, mert az Andrássy Egyetem kissé bölcsész jellegűvé vált. Ennek is megvan persze a maga értéke, de akkor mi nem ezt néztük.

A Zrínyi Nemzetvédelmi Egyetemen és a Rendőrtiszti Főiskolán az oktatók és a hallgatók, illetve az intézmények vezetői hogyan fogadták az integráció hírért?

A Zrínyin 2010-ben drámai helyzet állt elő Szabó rektor úr ügye miatt, ott inkább örültek, hogy új történet tud elkezdődni, és Hende miniszter úr is erősen beavatkozott. Ott nem éreztem problémát a fúzióval kapcsolatban. A Rendőrtiszti Főiskolán voltak, akik nem örültek, azonban a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium elég erős volt, és Pintér Sándor is az integráció mellé állt. Onnantól pedig a parancsot végre kellett hajtani. Az biztos, hogy komoly ellenállás alakult ki, de ennek részleteit teljes egészében nem ismerem, mert az integrációból 2011 végétől fokozatosan kiszáll-

tam. Palyi András rektorra történt kinevezése után, nagyjából 2012 augusztusáig kormánybiztosként leginkább őt segítetttem úgy, hogy közben háttérbe húzódtam.

| **Köszönjük a beszélgetést!**

Az interjút készítette: Szécsényi Mihály és Toldi Lóránt

